

ANTECEDENTS DE L'INFORME "ELS DRETS DELS MENORS DAVANT LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ (TIC)".

La iniciativa

La Comissió de Drets Humans del Parlament de les Illes Balears és una de les dues comissions no permanents de la cambra. De la mateixa manera que ha passat durant altres legislatures, els diputats varen acordar la seva creació així com el seu funcionament al llarg de tota aquesta legislatura, tot i tenir formalment el caràcter de "no permanent". La mateixa existència de la comissió ja constitueix, per tant, una mostra de la voluntat de fer un lloc, en el marc dels treballs que es porten a terme a la principal institució representativa de les Illes Balears, a les qüestions relacionades amb els drets humans.

Els representants dels diferents grups parlamentaris varen ser conscients, una vegada creada la comissió, de la necessitat de dotar-la de contingut. La Comissió de Drets Humans no és, com ho puguin ser les altres comissions de caràcter més "polític" (Ordenació del Territori, Assumptes Socials, Turisme, Hisenda Pressuposts, Economia, etc.) una comissió en què es dugui a terme ni una tasca de tramitació legislativa (no s'hi veuen proposicions de llei ni projectes de llei, o, almenys, no ha estat el cas fins ara) ni una tasca de control del Govern (no hi compareixen membres del Govern, o tampoc no ha estat el cas fins ara). Es tractava, per tant, de donar-li un relleu que permetés eludir el que podia ser percebut com el principal risc que l'afectava: ser vista com una comissió d'importància menor o, dit d'una altra manera, merament testimonial.

La reflexió anterior va ser compartida pels diferents grups parlamentaris amb col·lectius que treballen en la defensa dels drets humans. S'ha de destacar, a aquest respecte, que dos d'aquests grups han tingut un paper important en la gènesi d'aquesta iniciativa. Es tracta d'Amnistia Internacional-Mallorca i de la Comissió de Drets Humans del Col·legi d'Advocats de les Illes

Balears, que es varen reunir amb els portaveus dels diferents grups per tal de reflexionar conjuntament sobre aquesta necessitat de dotar de contingut la Comissió de Drets Humans.

La idea de fer l'informe respon al plantejament de centrar el treball de la comissió, durant un temps, en l'estudi en profunditat d'una qüestió concreta, ben fitada, que tingués relació amb els drets humans, de manera que d'aquest estudi se'n poguessin extreure propostes d'actuació. També hi va haver coincidència respecte de la idea de centrar-se en algun assumpte amb incidència sobre la situació dels drets humans aquí, a les Illes Balears. Tot i la gravetat innegable de les violacions dels drets fonamentals que es cometien a països d'arreu del món, es tractava de combatre la idea que només a països llunyans ens trobam amb realitats o situacions que afecten els drets humans o que exigeixen un esforç de protecció per part de les institucions i del conjunt de la societat.

Tant els representants dels grups parlamentaris com els de les entitats esmentades vàrem coincidir a valorar l'interès indubtable de fer un informe sobre els drets dels menors davant les tecnologies de la informació i la comunicació: per tractar-se d'un tema lligat als drets dels més desprotegits, per la preocupació social i pel debat públic existent al voltant de molts d'aspectes de la qüestió, per la seva actualitat i per la percepció, després confirmada, que és un camp amb moltes llacunes que cal corregir.

Aquesta iniciativa conjunta, promoguda pels grups parlamentaris Mixt, Unió Mallorquina, Bloc per Mallorca i PSM-Verds, Socialista i Popular, es va concretar el 4 de juliol de 2008, i la Mesa del Parlament, en sessió de dia 16 de juliol del 2008, acordà encarregar a la Comissió de Drets Humans la realització de l'Informe "Els drets dels menors davant les noves tecnologies i el mitjans de comunicació. Estat de la qüestió i propostes de futur".

EL PLA DE TREBALL I EL SEU DESENVOLUPAMENT

Com a resposta a aquesta petició, la Comissió de Drets Humans, dia 3 de febrer del 2009, aprovà un pla de treball presentat conjuntament per tots els grups. El pla de treball tenia un doble contingut: per una banda, recaptar documentació sobre les lleis autonòmiques de menors relacionades amb l'objecte de l'informe i una relació d'iniciatives parlamentàries de les Illes Balears sobre els drets dels menors; i, per una altra, la presència d'especialistes mitjançant les compareixences davant la Comissió de Drets Humans. S'introduí, en el llistat de compareixences, la substitució del compareixent Jaume Sureda per Rubén Comas, que fou acceptada per unanimitat dia 7 d'abril del 2009.

Del 17 de febrer fins del 2 de juny de 2009 es desenvoluparen 14 compareixences, una per setmana, gairebé sense interrupció. A títol orientatiu i expositiu es dividiren en tres grans blocs temàtics:

- Panoràmica general
- Drets dels menors i noves tecnologies
 - Honor, intimitat i dret a la imatge
 - Delictes informàtics i menors
 - Drets dels menors i videojocs
- Drets dels menors i mitjans de comunicació
 - Mitjans escrits
 - Mitjans audiovisuals

- **Panoràmica general.**

En aquest àmbit, tot i que no s'ajusta a la nomenclatura estricta del pla de treball, la panoràmica general es desenvolupà en tres compareixences: la del Sr. Antoni Bennàssar Moyà, director de l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor, dia 17 de febrer; la del Sr. Llorenç Valverde Garcia, vicerector de Tecnologia de la Universitat Oberta de Catalunya, dia 24 de febrer; i la del

Sr. Rubén Comas Forgas, professor del Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears, dia 28 d'abril.

- **Drets dels menors i noves tecnologies.**

Per tractar la qüestió del **dret a l'honor, la intimitat i el dret a la imatge** respecte dels drets dels menors i noves tecnologies compareix, dia 3 de març, la **Sra. Esther Mitjans Perelló**, directora de l'Agència Catalana de Protecció de Dades (ACPD). En nom de l'ACPD se'ns lliuren exemplars dels Manuals pràctics de 9 a 11 anys, de 12 a 14 anys i de 15 a 17 anys. Amb posterioritat, el 10 de març, compareixen els professors de dret civil de la Universitat de les Illes Balears **Sra. Antònia Paniza Fullana** i **Sr. Pedro Grimalt Servera**. Per completar la visió civilista, el 24 de març, intervé **l'II-Im. Sr. Carlos Gómez Martínez**, president de l'Audiència Provincial de les Illes Balears.

Des de la vessant penalista, i pel que fa referència als **delictes informàtics i els menors**, dia 17 de març del 2009, exposaren el seu punt de vista els fiscals de la Fiscalia Superior de les Illes Balears **Sr. Nicolás Pérez Serrano de Ramón** i **Sr. José Díaz Cappa**.

Sota el lema **drets dels menors i videojocs** compareixen personal tècnic per la tasca diària que desenvolupen, el dia 7 d'abril, la **Sra. Maria Cabrisas Pons**, cap del Servei Coordinador de Drogodependències del Consell Insular de Menorca, i la **Sra. Immaculada Granell Cebolla**, coordinadora del Servei Insular de Família del Consell Insular de Menorca; el dia 21 d'abril, la Sra. **Eva M. Aguilera**, responsable adjunta de l'Àrea de Mobilització -i responsable del treball sobre menors- d'Amnistia Internacional Secció Espanyola, i la **Sra. Margalida Capellà Roig**, en qualitat de membre d'Amnistia Internacional-Mallorca i professora doctora de dret internacional públic i relacions internacionals de la Universitat de les Illes Balears.

- **Drets dels menors i mitjans de comunicació**

El tractament que donen els mitjans de comunicació als temes que afecten els menors s'exposa diferenciant l'àmbit en què treballen aquests mitjans: l'escrit i l' audiovisual.

Pel que fa referència als **mitjans escrits**, compareixen dia 5 de maig del 2009 la **Sra. Laura Moyá**, periodista del diari *Última Hora*, i el Sr. **Francisco Mestre García**, periodista del *Diario de Mallorca*, experiència que es completa a la sessió de 12 maig amb la presència i l'exposició del Sr. **Joan Serra Tur**, director del *Diario de Ibiza*, i del Sr. **Juan Pablo Blanco**, director de *Baleares Sin Fronteras*.

El tema dels **mitjans audiovisuals** es concreta en tres sessions: dia 19 de maig ens visità el Sr. **Valentí Gómez i Oliver**, president de l'Observatori Europeu de la Televisió Infantil; dia 26 de maig, la **Sra. Carme Roldán Pavón**, subcap de Societat Territori, Serveis Informatius de Televisió de Catalunya, i la **Sra. Mònica Gasol Tost**, cap de l'Àrea de Continguts del Consell de l'Audiovisual de Catalunya; i es donen per acabades aquestes sessions dia 2 de juny amb la presència de la **Sra. Marisa Goñi Sanzberro**, directora general de la Ràdio i Televisió de Mallorca, i del Sr. **Pere Cerón Provencio**, director de continguts de Radio Mallorca-Cadena Ser.

ELS DRETS DELS MENORS DAVANT LES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ (TIC).

Aquest informe recull una extensa relació de propostes, adreçades tant a institucions com a empreses i professionals, i també a famílies i usuaris, que tenen l'objectiu de millorar la preservació dels drets dels menors en àmbits com Internet (les pàgines web, les xarxes socials, etc.), els videojocs i els mitjans de comunicació, tant audiovisuals com escrits. Com s'ha assenyalat, durant tot un període de sessions (de febrer a juny de 2008), la comissió es va reunir, cada setmana, per recollir les aportacions que sobre la qüestió poguessin fer homes i dones de procedència professional ben diversa; així, persones rellevants del món acadèmic, institucional, jurídic, dels moviments socials o dels mitjans de comunicació varen exposar la seva visió, varen aportar les seves propostes i varen establir un diàleg amb els representants dels diferents grups parlamentaris. L'informe i les recomanacions que s'hi contenen són el resultat d'aquestes aportacions i, naturalment, del treball posterior de sistematització i síntesi elaborat pels membres de la comissió. Així mateix, fou tramès als diferents ponents que han participat en els treballs perquè hi poguessin fer les aportacions i suggeriments que consideressin oportuns.

En primer lloc, cal destacar la participació de tots els grups i l'esperit de consens que ha presidit aquesta tasca, des del moment de la definició dels objectius i de l'establiment del pla de treball fins al de l'elaboració de les conclusions. En segon lloc, cal destacar, també des del primer moment, l'ambició del plantejament i del treball al llarg de tot el procés: no es tractava d'arribar a conclusions vagues sinó de relacionar detalladament els diferents aspectes en què les coses poden i han de millorar per fer més efectiva la protecció dels menors davant les noves tecnologies. L'objectiu, en definitiva, era fer una feina útil: poder presentar, davant la resta de les institucions i davant la societat, una guia d'actuacions davant una qüestió que preocupa la nostra ciutadania.

Les tecnologies de la informació i la comunicació, un món de possibilitats.

És important destacar la valoració positiva que mereixen les noves tecnologies de la informació i la comunicació, tant des del punt de vista del que ofereixen al conjunt de la societat com des de l'òptica de les possibilitats que suposen per als infants i adolescents. Aquesta valoració positiva ha estat una constant, es va manifestar ja a les intervencions dels primers ponents i també ha estat assenyalada, a les diferents reunions de la comissió, pels portaveus de tots els grups. És important assenyalar aquesta consciència compartida que la comissió cometria un error d'entrada si transmetés una visió alarmista segons la qual el món d'Internet és, sobretot per als infants, un món ple de perills del qual els hem de protegir i no sabem com. Al contrari: la Xarxa és un formidable món d'oportunitats, tant pel que fa a l'accés a la informació com pel que fa a la seva capacitat de relacionar-se i a l'entreteniment. La Xarxa és, en qualsevol cas, una realitat innegable amb la qual els nostres menors, per dir-ho així, ja han nascut i van creixent. Forma part del seu univers, per això, ja no poden entendre el fet d'accedir a la informació o de relacionar-se amb els altres de la mateixa manera com ho entenem els que hem tingut un accés més tardà a aquestes tecnologies.

És important destacar aquesta valoració positiva, ja que la relació de propostes, per la seva pròpia naturalesa, pren inevitablement un caire reglamentista i limitador. La Xarxa constitueix tot un món que ha tingut un creixement espectacular, tant en ús com en aplicacions i possibilitats. Aquest creixement, naturalment, implica riscos i situacions de vulnerabilitat per als menors: és davant d'aquests que cal fer un esforç d'anàlisi de la situació i de formulació de propostes. En qualsevol cas, s'ha d'entendre que hi ha una recomanació bàsica i inicial: les administracions han de promoure l'accés dels menors a les noves tecnologies com a instrument de coneixement i formació, i

n'han d'impulsar el bon ús, alhora que han de prendre mesures de protecció davant els possibles riscos de vulneració de drets.

Aquesta valoració positiva és extensible a la resta de camps que varen ser objecte d'estudi. La televisió no ha de ser vista com un objecte d'influència perniciosa sinó com un mitjà de comunicació la utilització correcta del qual s'ha d'ensenyar als infants. Fins i tot els videojocs, sovint percebuts únicament com una font d'alienació i de transmissió de conductes d'agressivitat, no poden ser considerats de manera monolítica: hi ha una bona i una mala utilització dels videojocs, de la mateixa manera que tenen efectes positius i efectes negatius sobre el procés d'aprenentatge i maduració dels menors. Pel que fa a la presència dels menors als mitjans de comunicació, les ponències han posat de manifest l'existència de pràctiques lesives per als drets dels menors, però també l'esforç de molts de mitjans per ser escrupolosos i mantenir un comportament responsable en tot allò que té a veure amb la presència dels menors als seus continguts.

Una altra idea ha sovintejat les sessions: ni la televisió, ni Internet, ni els videojocs ni els mitjans de comunicació són, per dir-ho així, "perversos per naturalesa". Són instruments susceptibles d'un bon ús i d'un mal ús, que poden vehicular continguts encomiables o detestables, que poden potenciar el millor d'una personalitat o anul·lar-ho. Són, sobretot, el mirall de la societat que som. La pederàstia no neix a Internet, és a la societat; la violència no la creen la televisió o els videojocs, és a la societat. Convé tenir-ho present a l'hora de valorar tots aquests mitjans.

El paper de les famílies, el paper de l'educació

Si hi ha una idea que ha format part de la majoria de les intervencions i que ha estat expressada també pels portaveus dels diferents grups, és la de la importància cabdal de l'educació, de manera molt especial, de les famílies, a l'hora de determinar la mena d'utilització que els menors fan de les tecnologies de la informació i la comunicació. És important assenyalar aquí que, tal com es deia anteriorment, de la simple relació de propostes es desprèn una idea més reglamentista que la que cal extreure del conjunt de les intervencions i dels debats. Una llista de recomanacions concretes tendeix, pel seu caràcter, a incidir en allò que ha de ser objecte de restricció o limitació. Hi ha el risc, però, que la relació no reflecteixi fidelment la tònica general de les intervencions, que varen ser globalment coincidents a destacar el paper de l'educació i de les famílies. Podríem considerar la conclusió general següent: hi ha molt de camí a recórrer en els camps de la legislació, la reglamentació, el desenvolupament institucional o la dotació de recursos, però allò que tindrà una incidència crucial en el bon o mal ús que els menors facin d'aquestes tecnologies es troba a l'entorn educatiu i, sobretot, a l'entorn familiar.

Això no vol dir, naturalment, que les administracions no tinguin responsabilitats o possibilitats d'actuar al respecte: vol dir que un dels objectius desitjables és crear condicions perquè aquests entorns educatiu i familiar resultin positius de cara a explotar les possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació i a reduir-ne els riscos potencials.

Ja fa anys que, quan en parlar dels efectes de la televisió sobre els menors, es diu que els infants han de ser *educats a veure* la televisió i que la influència d'aquest mitjà sobre el seu desenvolupament té molt a veure amb *la manera en què la veuen*: no és el mateix un infant tot sol durant hores davant la pantalla que un que rep orientacions i que la veu amb la seva família, amb qui pot compartir comentaris i valoracions. El mateix es pot dir d'Internet. El problema, en aquest cas, és la diferència de familiaritat amb el mitjà que sovint

hi ha entre una generació i l'altra. De la mateixa manera que s'ha parlat d'una fractura digital entre països rics i països pobres, o entre sectors socials, també es pot parlar d'una "fractura digital generacional" que actua com a impediment perquè les tecnologies de la informació i la comunicació puguin formar part de les vivències compartides per les dues generacions. L'alfabetització digital dels pares esdevé, així, un objectiu essencial per fer possible que Internet, a l'igual que ho pot ser la televisió, esdevingui un lloc de trobada entre generacions.

La presència de les noves tecnologies al món educatiu es valora com un element positiu: "més ordinadors a l'escola" sembla un lema inqüestionable en els temps que vivim. Cal, però, tenir present que les necessitats van més enllà de la mera presència dels equipaments informàtics a les aules. És necessari alhora introduir-hi elements de formació del professorat i de renovació pedagògica, tenir en compte que del que es tracta és de tenir un nou mitjà de vehicular continguts i educar els infants en l'ús correcte d'aquests mitjans, sobretot pel que fa al seu desenvolupament personal.

Desenvolupament de legislació i normativa

Si hi ha un debat que ha estat present al llarg de totes les comissions és el debat entre la posició que podríem anomenar “reglamentista” i la “no reglamentista”. Segons la primera, la protecció dels menors en aquests camp és una qüestió de normativa. Segons la segona, la normativa és molt poc efectiva en un camp que creix i es transforma de manera continuada i en què les restriccions i les limitacions són fàcils d’evitar. Aquesta segona posició, a més, assenyalava els possibles inconvenients de les restriccions a les llibertats i posa l’èmfasi en un bon ús aconseguit mitjançant l’educació. Tanmateix, difícilment podem parlar de posicions netament “reglamentistes” o “no reglamentistes”, i més aviat hauríem de parlar que del conjunt de les sessions es desprèn un cert consens en el sentit que la normativa no ho soluciona tot, ni tan sols és el component decisiu per afrontar els possibles problemes, però hi ha un dèficit normatiu que cal omplir.

La Llei espanyola 34/2002, d’11 de juliol, de serveis de la societat de la informació –la denominada “Llei d’Internet”-, i la Llei Orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor, al costat d’algunes directives europees, constitueixen les peces bàsiques a partir de les quals cal enfrontar la qüestió dels drets dels menors davant les tecnologies de la informació i la comunicació. No obstant això, cal tenir en compte la necessitat de desenvolupar-les, complementar-les i omplir les mancances que s’hi puguin detectar per tal de fer efectiva aquesta protecció. De la mateixa manera, directives europees com les que tracten de la televisió (la directiva de “Televisió Sense Fronteres”) i de videojocs necessiten ser adequadament transposades i implementades.

Les propostes de possibles iniciatives de caire legislatiu apunten en direccions diverses. D’especial rellevància -i d’especial dificultat- és la qüestió de la regulació de la responsabilitat penal dels proveïdors d’Internet pels possibles continguts delictius que puguin contenir les seves pàgines web. També s’ha vist la necessitat de reformar el Codi Penal per reforçar la protecció de les dades

personals dels menors, i de reformar la Llei d'Enjudiciament Criminal per adaptar-la a les normes processals recollides al Conveni de Budapest, per tal que permetin un tractament adequat dels delictes informàtics o d'aquells que fan servir les noves tecnologies.

També hi ha la possibilitat d'actuacions de reforçament de la normativa a l'àmbit autonòmic. En aquest sentit, podem assenyalar la recomanació de desenvolupar la Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral d'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears, per incorporar-hi aspectes relacionats amb l'accés dels menors a aquests mitjans; o també la necessitat que existeixi legislació autonòmica de protecció de dades.

Finalment, respecte de la normativa, en alguns casos s'ha assenyalat que el problema no és tant la manca de normativa com aconseguir que aquesta normativa sigui coneguda i aplicada. És el cas, per exemple, de les normes d'accés dels menors als videojocs que puguin ser inadequats per a la seva edat -tant als punts de venda com als llocs on es juga-, un àmbit que, actualment, pateix d'una important manca de control.

Més mitjans, més desenvolupament institucional, més implicació institucional

Les recomanacions a les institucions contingudes en aquest informe no poden ser únicament, ni tan sols principalment, de desenvolupament de normativa. Les institucions es poden implicar, i s'han d'implicar, en moltes actuacions que poden redundar en una millor protecció dels drets dels menors. Ja s'ha esmentat el camp de l'educació: l'administració educativa té una responsabilitat pel que fa a la dotació de recursos i a la formació de l'alumnat, del personal docent i dels pares i mares. L'Administració ha de tenir una política educativa en sentit ample, en el sentit de conscienciació ciutadana, que abasti aspectes com el bon ús de les xarxes socials, de la televisió o dels videojocs.

La implicació de les administracions ha d'anar més enllà dels departaments responsables d'educació. Cal una política de formació que arribi a tots els agents implicats en la protecció del menor a Internet: fiscals, jutges i magistrats, cossos de seguretat, membres de l'administració, etc. Cal també una actuació dels departaments responsables de Salut i Consum, als quals pertoca una vigilància especial sobre aspectes com el control de la publicitat abusiva o enganyosa que s'adreça als infants o el control de la venda dels videojocs.

En molts de casos, una actuació més efectiva de les administracions suposa la dotació de recursos i el desenvolupament de les institucions necessàries. En aquest capítol del desenvolupament institucional, s'han proposat, a escala autonòmica, mesures com la creació d'una figura de Defensor del Menor d'adscripció parlamentària (que substituiria l'actual direcció general i que idealment hauria d'anar lligada al Síndic de Greuges), la creació d'una Agència de Protecció de Dades, d'un Consell Audiovisual i d'una unitat policial, en el si de la futura policia autonòmica, especialitzada en delictes informàtics. El dèficit institucional també existeix a l'àmbit estatal: Espanya és una excepció a l'Europa Occidental, per la no existència d'una autoritat

audiovisual independent, una entitat que podria exercir un control efectiu sobre els continguts dels mitjans audiovisuals que afecten els menors.

Cal esmentar, finalment, un altre debat que, arran de temes diferents, ha aparegut al llarg de les sessions: el debat sobre l'autoregulació. En temes com els continguts dels videojocs (amb el sistema PEGI adoptat pels fabricants per indicar l'adequació de cada joc a les diferents franges d'edat) o els dels mitjans de comunicació (en qüestions com el tractament informatiu de les notícies protagonitzades per menors), s'ha fet palès el doble vessant de l'autoregulació: d'una banda, juga un paper afavorint comportaments responsables, però d'altra té les limitacions pròpies d'allò que no té caràcter coercitiu. La conclusió al respecte podria ser la valoració positiva dels codis d'autoregulació, davant els quals l'administració ha de tenir un paper de foment i suport, i, al mateix temps, de complementació amb les mesures coercitives necessàries.

Una tasca ingent per davant

La televisió, els mitjans de comunicació, Internet, els videojocs, les xarxes socials telemàtiques, tot això forma part del món en què els nostres menors creixen. A diferència dels que avui som adults, els nostres infants ja han nascut i crescut envoltats d'aquest món, que no té per a ells el caràcter de "nou" i que els resulta absolutament natural. És un món ple de possibilitats i també de riscos potencials pel que fa als drets dels menors. És un món, sobretot, que ha crescut de manera vertiginosa i que ha desbordat la capacitat d'adaptació de molts dels nostres sistemes socials: l'educatiu, però també el policial, el comercial, el judicial i tants d'altres. La tasca que tenim per davant és ingent: es tracta d'explotar les potencialitats de les tecnologies de la informació i la comunicació per fer possible una societat de ciutadans més formats i més lliures, la qual cosa té un important component de mesures de protecció davant possibles vulneracions de drets. És una tasca de tota la societat: de les administracions, naturalment, però també dels usuaris, de les famílies, dels professionals, de les empreses. Així ho intenta reflectir aquest informe.

Propostes de futur

La Comissió de Drets Humans presenta, com a conclusió de la informació recollida i de les compareixences esmentades, un conjunt de **63 propostes** dirigides a les institucions, les empreses del sector, les famílies i els usuaris en general. Aquestes propostes responen als següents **5 objectius principals**:

1. Intensificar la protecció dels menors prevenint els riscos de l'ús inadequat de les TIC i aprofitar les avantatges del seu bon ús.
2. Intensificar la protecció de les dades personals en general, i específicament les dels menors.
3. Lluitar contra l'analfabetisme digital i l'escletxa digital intergeneracional per tal de fer d'Internet un punt d'encontre entre generacions.
4. Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.
5. Lluitar contra la xenofòbia i el racisme

Les propostes apareixen resumides i presentades en **8 taules** per tal d'afavorir la seva comprensió.

La Comissió de Drets Humans conclou la feina encetada el juliol de 2008 amb la presentació pública d'aquest informe i el compromís de fer arribar als diferents àmbits les recomanacions sorgides després d'aquests mesos d'estudi i debat.

ÀMBIT	PROPOSTES	OBJECTIU	A QUI VA DIRIGIT
Comissió DDHH	1. Substituir el títol de l'Informe "Drets dels menors davant les noves tecnologies" per "Drets dels menors davant les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC)"	Aplicació apropiada de la terminologia.	Parlament de les Illes Balears.
Institucional	2. Crear distintius de qualitat per a aquelles empreses que compleixin tota la normativa referent a temes de publicitat, comerç electrònic i menors	Intensificar la protecció dels menors en relació amb el mal ús de les TIC i de les seves dades personals, en particular.	Govern espanyol.
	3. Ampliar les competències de l'Oficina del Dret del Menor amb competències formatives i sancionadores.	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC.	Parlament i Govern de les Illes Balears.
	4. Sancionar l'incompliment de mesures de seguretat per evitar que els menors accedeixin a pàgines de continguts d'adults en locals de l'Administració Pública (biblioteques, centres educatius, centres socials,...).	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC.	Ajuntaments, Consells Insulars i Govern de les Illes Balears.
	5. Incrementar les dotacions pressupostàries per a cursos de formació sobre els problemes derivats del mal ús d'Internet destinats a treballadors/es dels serveis socials i sanitaris.	Intensificar la protecció dels menors i ajudar el tractament dels problemes derivats de l'ús inadequat de les TIC per la població en general, i pels menors en particular.	Ajuntaments, Consells Insulars i Govern de les Illes Balears.
	6. Incrementar les actuacions de les administracions públiques per fomentar l'autoregulació mitjançant la instauració de codis de conducta.	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern Espanyol.
	7. Instar l'autoritat administrativa competent a fer efectiu allò recollit a l'article 18.1 de Llei d'Internet referit a l'impuls de codis de conducta.	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC.	Govern Espanyol.
	8. Impulsar la creació de línies de denúncia "on line" especialitzades en la protecció del menor.	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern Espanyol.

Institucional	9. Afavorir l'exercici d'accions civils de protecció dels interessos dels menors davant Internet donant competències al jutge del lloc en el qual el menor té el seu domicili en relació amb altres jutges del territori nacional o amb els dels altres països.	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC i millorar l'eficàcia i efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Parlament i Govern Espanyol.
	10. Ampliar el cercle d'entitats amb legitimació activa per interposar una acció de cessació a les autoritats autonòmiques o locals que tenen atribuïda competència en matèria de menors.	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC i millorar l'eficàcia i efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Consells Insulars i Govern de les Illes Balears.
	11. Complir la normativa referida als videojocs de la Unió Europea, Pla Estratègic Nacional d'infància i adolescència 2006-2009, i la Llei 17/2006, de protecció dels menors de les Illes Balears.	Intensificar la protecció dels menors en relació al mal ús de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.
	12. Potenciar l'adopció del sistema PEGI per part de tots els fabricants de software i valorar la seva implantació obligatòria.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern espanyol.
	13. Desenvolupar la Llei de protecció dels menors de les Illes Balears mitjançant l'elaboració del reglament previst al seu article 42.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears.
	14. Sol·licitar al Ministeri de Sanitat la convocatòria i funcionament regular del comitè de seguiment del sistema d'autoregulació PGI per tal de facilitar les feines de seguiment per part de les associacions de consumidors i famílies.	Intensificar la protecció dels menors facilitant les feines de seguiment per part de les associacions de consumidors i de pares i mares.	Govern espanyol.
	15. Limitar l'accés físic als menors a videojocs inadequats per a la seva edat.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.

Institucional	16. Establir mesures sancionadores per minoristes i propietaris de cibercafès que no controlin l'accés als videojocs que estan en xarxa per part d'usuaris menors d'edat.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.
	17. Desenvolupar mecanismes efectius de denúncia i de reclamació per tal que es compleixi la prohibició relativa a la venda, el lloguer i la difusió de videojocs amb continguts que atemptin contra els drets humans.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.
	18. Donar a conèixer entre les empreses distribuïdores i els punts de venda l'existència de la prohibició de videojocs amb continguts que atemptin contra els drets humans així com les sancions corresponents a l'incompliment de la norma.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.
	19. Instar el Govern espanyol a assegurar l'existència d'una normativa homogènia i clara en relació amb els videojocs que atemptin contra els drets humans.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.
	20. Educar els infants i professors en el ús crític i sensat dels mitjans de comunicació.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears.
	21. Promoure unes pantalles sanes i sostenibles, amb continguts ètics que combinin l'educació, l'entreteniment i la informació.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Consells insulars, Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.
	22. Crear el Consell Audiovisual de les Illes Balears.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Parlament i Govern de les Illes Balears.
	23. Sensibilitzar, formar i informar els menors en educació audiovisual.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.

Institucional	24. Promulgar una llei de comunicació audiovisual a les Illes Balears.	Intensificar la protecció dels menors en relació als mitjans de comunicació.	Parlament i Govern de les Illes Balears.
	25. Promoure la protecció penal específica de les dades personals en el Codi Penal espanyol.	Intensificar la protecció de les dades personals, en general, i específicament les dels menors.	Parlament de les Illes Balears i Parlament espanyol.
	26. Crear una Agència autonòmica de protecció de dades.	Intensificar la protecció de les dades personals, en general, i específicament les dels menors.	Parlament i Govern de les Illes Balears.
	27. Incloure al currículum dels alumnes formació sobre protecció de dades.	Intensificar la protecció de dades dels menors conscienciant-los de la seva importància i dotant-los d'eines per a la seva protecció.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	28. Impulsar des de l'Administració el coneixement del dret de la protecció de dades i el dret a l'autodeterminació informativa.	Intensificar la protecció de les dades personals, en general, i específicament les dels menors.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	29. Establiment d'estàndards mínims internacionals de protecció de dades.	Intensificar la protecció de les dades personals, en general, i específicament les dels menors.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	30. Desenvolupar la legislació autonòmica del dret a la protecció de dades pel que fa a l'àmbit públic.	Intensificar la protecció de les dades personals, en general, i específicament les dels menors.	Govern Espanyol i Unió Europea.
	31. Fomentar un ús responsable per part de l'Administració de les dades personals.	Intensificar la protecció de les dades personals i, específicament, les dels menors.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	32. Realitzar estudis per illes sobre l'ús i l'abús dels videojocs entre els menors.	Conèixer la realitat de la nostra comunitat autònoma.	Consells insulars i Govern de les Illes Balears.
	33. Impulsar alternatives en el temps de lleure que impliquin la "recuperació del carrer", en la línia dels projectes de les "ciutats saludables".	Oferir alternatives a l'abús de les TIC.	Ajuntaments i Consells insulars de les Illes Balears.

Institucional	34. Fomentar l'alfabetització digital i audiovisual.	Intensificar la protecció dels menors en relació a les TIC i lluitar contra l'esclatxa digital intergeneracional.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	35. Establir instruments de filtre i control i límit del temps de connexió als llocs públics on els menors poden entrar-hi.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	36. Elaborar codis de conducta en cooperació amb professionals i autoritats tant a escala nacional com a escala comunitària.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern espanyol, Govern de les Illes Balears i Unió Europea.
	37. Promoure la utilització de símbols comuns en aquelles pàgines que compleixin la normativa respecte de la protecció de menors en les noves tecnologies.	Intensificar la protecció dels menors en general, i de les seves dades personals en particular.	Govern espanyol.
	38. Promoure entre els menors el bon ús de les tecnologies de la informació i la comunicació.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Govern de les Illes Balears.
	39. Reforçar els aspectes positius d'Internet com poden ser els fenòmens de coneixement col·laboratiu i de difusió democràtica i horitzontal del coneixement.	Aprofitar les avantatges del bon ús de les TIC.	Govern de les Illes Balears.
	40. Perseguir i denunciar les webs racistes i xenòfobes.	Lluitar contra la xenofòbia i el racisme.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	41. Impulsar a les escoles l'aprenentatge i l'ús compartit de les tecnologies de la informació i la comunicació entre professorat i alumnat i entre alumnes de diferents edats.	Lluitar contra l'analfabetisme digital i l'esclatxa digital intergeneracional fent d'Internet un punt d'encontre entre generacions.	Govern de les Illes Balears.
	42. Promoure la formació i la informació dels pares i de les mares en les tecnologies de la informació i la comunicació.	Lluitar contra l'analfabetisme digital i l'esclatxa digital intergeneracional.	Govern de les Illes Balears.
	43. Crear jurisdiccions universals "on line".	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Govern espanyol i Unió Europea.

Institucional	44. Formació específica, un reciclatge continuat i una coordinació de tots els agents implicats en la protecció del menor a Internet: fiscals, jutges i magistrats, cossos de seguretat de l'Estat i també de les administracions públiques.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	45. Reformar la Llei d'Enjudiciament Criminal.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes adaptant les normes processals a les recomanacions del Conveni Europeu de Ciberdelictes de Budapest.	Parlament i Govern espanyol.
	46. Regular legalment la possible responsabilitat penal de les persones jurídiques propietàries de les pàgines o dels llocs d'Internet on s'han comès delictes.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Parlament i Govern espanyol.
	47. Crear un observatori autonòmic de les societats de la informació coordinat amb els grups policials especialitzats en la matèria i la secció de menors de la Fiscalia de Balears.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Govern de les Illes Balears i Govern espanyol.
	48. Crear una secció especialitzada contra els ciberdelictes dins la futura policia autonòmica.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Parlament i Govern de les Illes Balears.
	49. Instaurar de forma oficial i potenciar la figura del policia tutor concretant les seves funcions específiques i la seva capacitat de relació amb els centres educatius.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.
	50. Incrementar les dotacions pressupostàries per augmentar els recursos humans dels cossos i forces de seguretat de l'Estat en general, i del Grup de Menors de la Guàrdia Civil en particular, així com de la Fiscalia i la Judicatura dedicats als ciberdelictes.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Govern espanyol.

Institucional	51. Promoure la creació d'una unitat internacional per fer efectiva la lluita contra els ciberdelictes.	Millorar l'eficàcia i l'efectivitat de la lluita contra els ciberdelictes.	Govern espanyol i Unió Europea.
Empreses i professionals	52. Desenvolupar polítiques de privacitat de les webs amb caràcter restrictiu respecte de les dades personals dels menors.	Intensificar la protecció de les dades personals en general, i específicament les dels menors.	Empreses nacionals i internacionals operadores d'Internet.
	53. Potenciar l'adopció del sistema PEGI per part de tots els fabricants de software.	Intensificar la protecció dels menors en relació amb el mal ús de les TIC.	Empreses de software.
	54. Complir els codis d'autoregulació i deontològics dels mitjans audiovisuals.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Empreses i professionals dels mitjans de comunicació.
	55. Promoure la implantació de sistemes d'autoregulació als mitjans de comunicació.	Intensificar la protecció dels menors en relació amb el mal ús de les TIC.	Empreses de comunicació, organitzacions professionals i sindicals dels periodistes.
	56. Elaborar codis de conducta en cooperació amb professionals i autoritats tant a escala nacional com a escala comunitària.	Prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Empreses nacionals i internacionals operadores d'Internet.
Famílies i usuaris	57. Conscienciar els pares i les mares de la conveniència d'ubicar l'ordinador dels menors a un lloc d'ús comú de la llar.	Prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Representants de pares i mares d'alumnes del Consell Escolar de l'Estat i del Consell Escolar de les Illes Balears.
	58. Conscienciar els pares i les mares de la conveniència de l'ús d'instruments de filtre i instruments de control i límit del temps de connexió als ordinadors personals dels menors.	Prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Representants de pares i mares d'alumnes del Consell Escolar de l'Estat i del Consell Escolar de les Illes Balears.
	59. Estimular pares i mares perquè aprenguin dels seus fills i filles i valorin Internet com una possibilitat d'invertir els fluxos de coneixement.	Lluitar contra l'analfabetisme digital i l'esclatxa digital intergeneracional.	Representants de pares i mares d'alumnes del Consell Escolar de l'Estat i del Consell Escolar de les Illes Balears.
	60. Perseguir i denunciar les webs racistes i xenòfobes.	Lluitar contra la xenofòbia i el racisme.	Usuaris en general.

Famílies i usuaris	61. Conscienciar els pares i les mares de la necessitat d'ensenyar a usar de forma crítica i sensata els mitjans de comunicació als seus fills i filles.	Prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Representants de pares i mares d'alumnes del Consell Escolar de l'Estat i del Consell Escolar de les Illes Balears.
	62. Sensibilitzar, formar i informar els pares i les mares en educació audiovisual.	Intensificar la protecció dels menors i prevenir els riscos de l'ús inadequat de les TIC.	Representants de pares i mares d'alumnes del Consell Escolar de l'Estat i del Consell Escolar de les Illes Balears.
	63. Potenciar l'educació familiar assertiva.	Afavorir la comunicació intergeneracional.	Representants de pares i mares d'alumnes del Consell Escolar de l'Estat i del Consell Escolar de les Illes Balears.

A la seu del Parlament, 20 d'octubre del 2009

Marián Suárez i Ferreiro

Sandra Morell i Cuart

M. Cristina Rita i Larrucea

Encarnación Pastor i Sánchez

Catalina Palau i Costa

Miquel Munar i Cardell

Catalina Soler i Torres

Carme Feliu i Álvarez de Sotomayor

Antònia Gener i Bosch

Maria Lluïsa Morillas i Navarro

Francesc Dalmau i Fortuny

Margalida Mercadal i Mercadal

Josep Maria Costa i Serra

Maria Torres i Mari

Miquel Àngel Llauger i Rosselló

Gabriel Barceló i Milta

Josep M. Mayans i Serra

